

[Bolvig]

Bolvig (RV):

Samtidig med at jeg takker fru Lilli Gyldenkilde for de elskværdige bemærkninger – jeg bemærkede, at fruén savner det radikale venstre i udvalgsarbejdet, og jeg er naturligvis glad for at konstatere, at der efterhånden er adskillige partier, der gør det – så vil jeg dog lige sige til fru Lilli Gyldenkilde, at jeg er helt enig i, at skal vi nogen sinde nå frem til reel ligestilling, så må det komme til at gå ud over mænd, og jeg kan forsikre fruén om, at vi er villige til at være med til at betale den pris, for ellers får vi det aldrig nogen sinde. Jeg sagde blot i forbindelse med den bastante grænse på 40 pct., at hvis vi gennemfører den grænse, så kunne jeg frygte, at det vil gå ud over mænd, uden at det samtidig vil hjælpe kvinder. Hvis det havde hjulpet kvinder, så havde det været noget andet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja, det skal bare blive et par korte bemærkninger.

Det, der kalder mig herop, er naturligvis, at arbejdsministeren siger, at ambitionsniveauet er lavt. Det kan jeg ikke lade stå uimodsagt. Jeg præciserede meget, meget klart, at jeg synes, det var overmåde beskedne forslag, SF her kom med, men at det, der var vigtigt i det, var, at man tog generel stilling til dette princip med positive særforanstaltninger. Det var det, der var vigtigt for os, for naturligvis er vores ambitionsniveau meget højere. Jeg er overbevist om, at det endda er højere end arbejdsministerens, når det kommer til stykket.

I øvrigt skal jeg bare sige tak til hr. Bolvig for de sidste bemærkninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Om skolens formål, struktur, prøver og karaktergivning) [af Gerda Møller (KF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 81. Fremsat 16/11 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Indledningsvis vil jeg gerne sige, at jeg ikke er enig i, at folkeskoleloven kan betegnes som – og jeg citerer – »den fejlslagne skolelov«. Nok rejser der fra mange sider kritik mod folkeskoleloven, men dels er det vel ønskeligt, at der er den bredest mulige debat om disse spørgsmål, dels er det da klart, at der kan være behov for enkelte justeringer. Det er bestemt ikke min opfattelse, at disse meningsbrydninger dækker over en generel utilfredshed med folkeskoleloven.

Med hensyn til behovet for justeringer kan jeg i øvrigt henvise til mine bemærkninger ved forespørgselsdebatten den 23. november om situationen på undervisningsområdet, hvor jeg redegjorde for indholdet af det forslag om ændring af folkeskoleloven, som jeg agter at fremsætte efter årsskiftet.

Det forslag om ændring, som det konservative folkeparti nu har fremsat, vedrører skolens formål, struktur, prøver og karaktergivning og svarer på en række punkter til det forslag om ændring af folkeskoleloven, som i folketingssamlingen 1977–78 blev fremsat af medlemmer af den konservative folketingsgruppe, og som blev forkastet af folketinget ved tredje behandling den 30. maj 1978.

Ifølge forslaget skal formålsbestemmelsen ændres, således at den kommer til at svare til formålsbestemmelsen i 1958-loven. Det er min opfattelse, at det lige så lidt på dette område som på andre områder inden for folkeskoleloven er formålstjenligt at skrue tiden tilbage.

Endvidere foreslås bestemmelserne om kursusdeling ændret, således at også undervisningen i faget dansk skal gives på to niveauer, og således at muligheden for efterindstilling fra bl. a. skolenævnet at opnå tilfaldelse til at undlade kursusdeling på 8. og 9.

[Undervisningsministeren]

klassetrin bortfalder. Et tilsvarende forslag indgik i det konservative ændringsforslag, der blev forkastet i foråret. Min afvisende stillingtagen er ikke ændret siden. Det stigende antal ansøgninger om undladelse af kursusdeling er jo netop et bevis for, at man mange steder har en anden opfattelse med hensyn til kursusdeling end det konservative folkeparti.

Forslagsstillerne ønsker endvidere regler om standpunktsmeddelelser ændret. Forslaget afskærer de lokale skolemyndigheder fra som hidtil at afgøre, under hvilken form standpunktsmeddelelserne skal gives. Man ønsker tillige karaktergivningen udstrakt til også at omfatte 7. klassetrin. Jeg kan selvsagt hverken tiltræde denne indskrænkning af de lokale skolemyndigheders kompetence eller forslaget om karaktergivning på 7. klassetrin.

Med hensyn til prøverne svarer det foreliggende forslag helt til det tidligere forkastede ændringsforslag, idet man ønsker bestemmelserne herom ændret, således at der skal afholdes obligatoriske prøver på to forskellige niveauer ved afslutningen af 9. og ved afslutningen af 10. klasse. Som jeg gav udtryk for ved behandlingen af det forkastede ændringsforslag, er der efter min mening tale om en mere restriktiv prøveordning, end vi nogen side har haft i den danske folkeskole. Efter den tidligere folkeskolelov forelå der ikke nogen pligt for eleverne til at deltage, hverken i realeksamen eller i de statskontrollerede prøver. Heller ikke selv om deltagelse i prøverne blev gjort frivillig, kan jeg gå ind for fire forskellige prøveniveauer. Lovens bestemmelser om, at eleverne går til samme prøve på 9. klassetrin, uanset om de har fulgt grundkursus, udvidet kursus eller ikke-kursusdelt undervisning, var et led i forliget om folkeskoleloven. Selv om ordningen rummer visse ulemper, må man samtidig, som jeg også tidligere har givet udtryk for, være opmærksom på, at der er en nøje sammenhæng mellem den fælles prøve og ønsket om, at elevernes valg af fag og niveau allerede i folkeskolen ikke bør få konsekvenser for fortsat uddannelse efter folkeskolen.

Med hensyn til muligheden for at indstille sig til prøver ved afslutningen af 10. klasse blot dette, at jeg finder, at det forhold, at den enkelte elev, såfremt han eller hun ønsker det, kan vælge først at indstille sig til folkeskolens afgangsprøve ved afslutningen

af 10. klasse, giver den gældende ordning en værdifuld fleksibilitet.

Til det ovenfor anførte vil jeg godt tilføje, at en indførelse af fire prøveniveauer også vil kunne rejse problemer af teknisk art, idet erfaringerne fra tidligere viser, at det vil være meget svært at fastholde niveauernes sværhedsgrad.

Jeg må således afvise forslaget vedrørende prøverne. Jeg kan dog love, at vi i undervisningsministeriet – ligesom det var tilfældet, da folkeskolens afgangsprøve for første gang blev afholdt i sommer – vil undersøge resultaterne efter afholdelsen af folkeskolens udvidede afgangsprøve til næste sommer, og vi vil i denne forbindelse overveje behovet for administrative justeringer.

Idet jeg henviser til mine bemærkninger til de enkelte punkter i forslaget, må jeg hermed på regeringens vegne afvise det konservative forslag til ændring af folkeskoleloven.

Helle Degn (S):

Det konservative folkeparti har igen i år bidraget med deres forslag til at ændre på de, som man siger det, medfødte fejl i loven. Måske ønsker man på denne måde at påvirke en del af folkeskoleforligspartierne til at springe fra forliget, mere end man egentlig ønsker en debat, idet de politiske forhold ikke har ændret sig fra det tidspunkt, hvor en række ansvarlige partier enedes om sammen at skabe rammerne for folkeskolen.

Når man ønsker at diskutere formålsformuleringen, så er det ud fra et ønske om, at folkeskolen skal tage sig af selve kundskabs-tilegnelsen og i mindre grad af de sociale forpligtelser. Her er socialdemokratiet af den opfattelse, at det er vigtigt, at det i formålsformuleringen – som jo er en slags programklæring om opdragelse til både selvstændighed og fællesskab og kundskabstilegnelse – præciseres, at der i folkeskolen ligger nogle opgaver ud over de rent undervisningsmæssige, nemlig opgaver af mere social karakter, inden for de forpligtelser, som skolen og altså også lærerne må have i forhold til dels eleverne og dels forældrene.

Når man diskuterer deling/ikke-deling og antallet og placeringen af prøverne i folkeskolens ældste klasser, kommer man ikke uden om en konstatering af folkeskolens udvikling, som klart viser et forældreønske og

[Helle Degn]

en tendens henimod at få afskaffet alle disse delinger og prøver. Folkeskolen har jo tidligere været præget af en række delinger, der blev påbegyndt allerede efter 5. klasse. Uanset hvad det konservative folkeparti måtte mene om deling og sortering af eleverne i folkeskolen, så voksede der blandt forældrene en forståelse frem for, at en så tidlig deling som den, der har været tale om, var urimelig alene under hensyn til de individuelle forskelle i børnenes modning. Med udgangspunkt i de tidligere folkeskoleloves muligheder for lokale beslutninger afviklede kommunerne først selv den tidlige deling, altså efter 5. klasstrin, og dernæst en god del af den senere deling, der kom efter 7. klasstrin.

Med hensyn til strukturen har den nye folkeskolelov ganske rigtig taget endnu et skridt henimod en endelig afskaffelse af delingen af eleverne. Den rest af niveaudeling for de ældste klasstrin i det undervisningspligtige forløb, der kan ændres ved lokale beslutninger, er den ret, som det konservative folkeparti nu ønsker at ophæve. Dette ønske deler socialdemokratiet ikke. Vi har ikke nogen oversigt over, hvorledes det er gået i de enkelte fag med hensyn til at undlade en deling, men vi ved, at i 1976, hvor folkeskoleloven trådte i kraft, var der 18 skoler i landet, der udnyttede lovens bestemmelser om undladelse af deling. I det følgende år var antallet allerede vokset til 135 skoler, og i indeværende skoleår er der 218 skoler, som undlader deling. Dette markerer en udviklingstendens og nogle forældreønsker, som taler deres meget tydelige sprog.

Jeg tror, at man i løbet af en kortere årrække vil opleve, at forældrene ude omkring i landet selv har afskaffet denne rest af deling, ikke fordi socialdemokratiet eller andre politiske partier mener det rigtigst, og ikke fordi der fra lovgivningsmagts side stilles et krav herom, men alene fordi alle gode forældrekræfter omkring den enkelte skole vil enes om at udnytte denne mulighed, som lovgivningsmagten har indbygget i loven. Det er just det fine ved denne folkeskolelov, at forældrene således har en væsentlig indflydelse på denne udviklingsproces, en mulighed, som de konservative vil tage fra forældrene.

Med hensyn til prøverne på 9. og 10. klasstrin har socialdemokratiet fortsat den opfattelse, at eleven kun efter endt grundud-

dannelse bør udstyres med en vurdering fra skolens side, som fortæller om, hvilken udviklingsproces den enkelte elev har gennemgået, og om man fra skolens side skønner, at den pågældende elev er færdig med sin grunduddannelse eller ej. Den niveaudelte undervisning på 9. klasstrin er et politisk kompromis, som socialdemokratiet fortsat bakker op om. Folkeskoleloven med dens begrænsninger og muligheder vurderer vi har overordentlig mange kvaliteter, hvorfor vi må tilbagevise det konservative folkepartis forsøg på at ændre de politiske forudsætninger og de væsentlige principper, som danner baggrunden for folkeskoleforliget.

På socialdemokratiets vegne må jeg således afvise det konservative folkepartis lovforslag.

K. J. Rosleff (FP):

Siden vi fik den nye folkeskolelov i juni 1975 har der gentagne gange været gjort forsøg på at få ændringer igennem her i tinget, men indtil nu uden resultat. Vi stemte imod loven ved dens vedtagelse og fremsatte ændringsforslag, hvis skæbne her i salen ikke kan undre, når man kender den måde, man her plejer at behandle vore gode og velmotiverede forslag på.

Vi fik altså en lov, der på mange områder helt gik imod vores skoletanker, og som tiden er gået, har det da også vist sig, at vore forudsigelser i høj grad er kommet til at slå til, og at vore bange anelser er blevet bekræftet. Vide kredse i befolkningen – og de omfatter både lærere, forældre og elever – er så utilfredse med folkeskolelovens virkninger, at det nu vil være ønskeligt, ja, vel nærmest nødvendigt, at foretage en nyvurdering af loven og dens virkninger.

De ændringer og forslag, der er indeholdt i det lovforslag, vi her har til behandling, går på en række punkter ind for synspunkter, som også deles af fremskridtspartiet. Vi føler, at det er rigtigst, at man i loven understreger, at folkeskolens hovedformål må være at fremme og udvikle børnenes anlæg og bibringe dem nyttige kundskaber. Vi ser meget gerne, at man ikke fortsætter med at styre henimod den udelte enhedsskole. Vi ønsker en deling af eleverne, således at de børn, som er mest interesserede i og som en naturlig følge heraf er mest motiverede for et un-

[K. J. Rosleff]

dervisningsforløb, der tager sigte på praktiske fag, skilles undervisningsmæssigt og prøvemæssigt ud fra de mere bogligt interesserede. Vi mener samtidig, at ingen elev må forlade folkeskolen uden et tilfredsstillende kendskab til og en tilfredsstillende viden i fagene dansk og regning samt mindst ét hovedsprog.

Vi mener, at en eksamen som den tidligere realeksamen, respektive præliminæreksamen, var en eksamensform, der ved sit indhold skabte respekt. Den var estimeret ude i erhvervslivet og i etaterne og opfyldte sådan set bedre de krav, der stilles i erhvervslivet og i etaterne, end den gymnasiale uddannelse af i dag, idet HF- og gymnasieuddannelsen naturligt er målrettet imod et studieforbud ved universiteterne eller de højere læreanstalter.

Vi bør nok gøre opmærksom på, at vi må bekæmpe den tilbøjelighed, der desværre stadig findes, til at anse den ene eller den anden form for et skoleforløb for finere eller mindre fint. Vi må genskabe respekten for håndens arbejde på en sådan måde, at de, hvis interesser og evner går i praktisk retning, igen kan ranke ryggen i bevidsthed om, at de ikke vil blive nedvurderet på den utiltalende måde, som man desværre så ofte har set det.

Der tales så meget om folkets skole, om demokrati i skolen osv., men skal skolen virkelig være folkets skole, må undervisningen tilgodesee alle elevernes anlæg, evner og interesser, og eleverne må have krav på at erfare, hvorledes deres præstationer vurderes. Det vil sige, at vi må have eksamener og karakterer. Har vi ikke det, vil det ikke være muligt for den unge at kunne dokumentere sine kvalifikationer på det enkelte område, og derfor vil det at kende nogen, der kender nogen, få alt for megen magt ved ansættelser.

Vi er som tidligere nævnt i overensstemmelse med mange af hovedtankerne i lovforslaget, og vi tilsiger vores medvirken til et godt og sagligt arbejde i udvalget.

Bertel Haarder (V):

Må jeg sige om tidligere undervisningsminister Jørgen Jørgensens formålsparagraf, som det konservative folkeparti her ønsker genindført, at det er en god, smuk, solid og fyndig formålsparagraf, som jeg vil opfordre

alle lærere i den danske skole til at følge og lægge sig på sinde – det er der nemlig intet i den nuværende formålsparagraf der hindrer dem i. Det nye i den nuværende formålsparagraf er, at der står noget om hjem- og skole-samarbejdet, og venstre lægger megen vægt på, at det er kommet med ind. Derfor mener vi, at den trods alt har sine fortrin fremfor den gamle.

Når det gælder ønsket om kursusdeling i dansk, så vil jeg sige, at venstre på et tidspunkt rejste spørgsmålet, om man skulle genindføre retten til at oprette valgfag i ekstradansk. Det førte til, at der nu er udsendt et cirkulære om oprettelse af læsehold i dansk for sprogligt svage inden for specialundervisningen. Dette sidste er vi glade for. Det er muligt, at vi stadig ved en senere skolelovsrevision vil komme med ideen om, at man skulle kunne oprette ekstradansk som valgfag, men vi er ikke sikre på, at vi ønsker kursusdeling i dansk. Vi vil godt lige se, hvordan det nuværende system virker, før vi tager stilling til det.

I modsætning til de konservative ønsker venstre nemlig, at man så vidt muligt undgår deling. Selvfølgelig kan der være fag, hvor det er ganske oplagt, at man, specielt af hensyn til de svageste, må have en deling, så at undervisningen bliver givet på et niveau, så alle kan følge med. Men dér, hvor det kan lade sig gøre at undgå delingen, vil vi gerne undgå delingen. Dér står vi i modsætning til det konservative folkeparti, og det har venstre altid gjort i det spørgsmål, ikke mindst historisk, når man tænker på skolereformen i 1958 og den, der gik forud. Det har venstre og konservative altid været uenige om, og det er vi stadig væk.

Når det gælder spørgsmålet om den skriftlige underretning til forældrene om, hvordan det går i skolen, vil jeg lige henvise til, at der jo altså er udsendt et cirkulære – jeg tror, ministeren nævnte det – i februar 1978, hvorefter man stort set har indført det, der står her. Så vidt jeg ved, kan skolekommissionen dog sige, at man kan nøjes med en mundtlig meddelelse, men skolekommissionen kan altså også bestemme, at det skal være skriftligt, og det synes vi da er rigeligt, så det finder vi temmelig overflødigt.

Spørgsmålet om, hvorvidt man skal give karakterer i 7. klasse, vil vi godt overveje. Men også når det gælder karakterer, har vi

[Bertel Haarder]

den indstilling, at det skal man have dér, hvor det er absolut nødvendigt, og ikke andre steder. Vi er ikke overbevist om, at det er nødvendigt at føre karaktergivningene længe ned i årgangene, men på det punkt er vi til at tale med.

Når det gælder nr. 6 i forslaget, spørgsmålet om, at man skal indstille sig til afgangsprøver, er venstre klart imod. Vi vil ikke have obligatoriske prøver i det obligatoriske skoleforløb. Man skal ikke have obligatoriske boglige stempler her i landet, og derfor vil vi absolut vende os imod dette ønske om, at eksamener skal være obligatoriske.

Det gælder ikke mindst faget historie, som man også vil have indført en obligatorisk eksamen i. Dér lægger vi meget vægt på den del af formålsformuleringen for faget historie, som taler om, at faget skal kunne fortælle, og at eleverne skal opøves i at lytte, og at der også skal være tale om sammenhængende historiske skildringer. Det er der nogle lærere der er gode til, og det kan give faget en virkelig rig dimension, som jeg er bange for at et prøvesystem vil ødelægge. Jeg er bange for at hvis man gør prøven obligatorisk, så vil det give faget et skub i retning af, at det bliver indøvelse af en gold lektie, i retning af, at man dyrker en fuldstændig gold kildekritik, som disse elever slet ikke er gamle nok til. Specielt det sidste finder jeg en risiko, når man læser de undervisningsvejledninger, der er sendt ud.

Når man læser den skriftlige fremsættelse, så ser man, at den skolelov, vi lever under, er fejlslagen, og derfor er det jo med spænding, man ser de midler, hvormed det konservative folkeparti vil redde skolen fra denne fejlslagne udvikling. Dér må jeg nu sige, at hvis det er det konservative folkepartis recept på, hvad det er, der mangler i den danske skole, så tror jeg, det er det bedste eksempel, man kan give, på, at det vistnok er helt andre ting, der er i vejen med skolen, måske ting, som vi slet ikke kan gøre noget ved herindefra.

Skolen er sandelig ikke problemfri, men ved ændringen af disse paragraffer, som det her er foreslået, tror jeg nu ikke at man hjælper noget som helst. Som sagt er der i hvert fald ét punkt – det er spørgsmålet om en udvidet prøve især i regning – hvor alle og enhver ved, at vi er enige med det konservative folkeparti. På enkelte andre punkter er vi

modtagelige for argumenter, men som helhed må jeg afvise lovforslaget.

Ingolf Knudsen (CD):

Jeg lyttede særdeles opmærksomt til, hvad hr. Bertel Haarder netop sagde fra denne talerstol, og forstår, at det er venstres uddannelsespolitik, skolepolitik. Jeg bør måske nok starte med at give hr. Bertel Haarder en undskyldning, fordi jeg ofte før har påstået, at venstres uddannelsespolitik eller skolepolitik var noget helt andet. Jeg forstår, at det er første gang – eller jeg må nok indrømme, at jeg ikke har lyttet ordentligt efter tidligere, når jeg har påstået, at hr. Bertel Haarder har sagt det modsatte af det, der bliver sagt i dag. Jeg kan da kun være ked af, at man tidligere har tillagt venstre en anden holdning til skolen end den, som kom til udtryk nu.

Så skal jeg ellers medgive det konservative folkeparti, at centrum-demokraterne gerne vil være med til at arbejde i udvalget seriøst med det forslag, der ligger her. Jeg føler, at der er mange ting i det, som kan motivere til et godt udvalgsarbejde, og vi er enige med de konservative i, at det er rimeligt at få problemerne endevendt.

På den anden side er man nok lidt usikker med hensyn til, hvad der kommer ud af denne debat – nej, jeg tror såmænd ikke, man skal være usikker på det, for der kommer ikke noget ud af det, i hvert fald ikke lovgivningsmæssigt, det må vi nok erkende. Det kan måske nok gøre, at man spørger sig selv, hvad vi egentlig har debatten for, ud over måske gang på gang at få understreget, at vi føler – og det kan vi så bekræfte hinanden i – at der er problemer i folkeskolen. Jeg tror nu nok, at krumtappen trods alt – selv om hr. Bertel Haarder måske vil opponere, så er det dog ikke for at undervurdere hr. Bertel Haarder – er undervisningsministeren, og skal der ske ændringer i folkeskolen, så vil det nok kræve, at undervisningsministeren ligesom er med på ideerne om, at der skal ændres.

Nu har jeg jo læst i avisen, at undervisningsministeren skal ud på en stor rejse, vistnok af temmelig lang varighed. Det sker, at man tager på rejse for at lære noget, og jeg kunne da tænke mig, at hvis undervisningsministeren rejste med åbent sind, så var der mange ting at tage ved lære af. Jeg kunne

[Ingolf Knudsen]

forestille mig, at rejsen går over Sverige, og hvis der blev tid til et lille ophold, så kunne det da være en god og nyttig ting for undervisningsministeren at undersøge, hvordan det står til med det svenske uddannelsessystem for øjeblikket og måske med de problemer, man har i folkeskolen derovre, og måske ligesom tage det med sig videre på rejsen og også med sig hjem. Sverige er et land, man forsøger at efterligne på snart sagt alle felter, også på undervisningsområdet. Der er sikkert noget at lære.

Jeg kunne også forestille mig, at rejsen går videre over diverse østlande, måske oven i købet Rusland. Jeg vil nok tro, at undervisningsministeren siger, at vi ikke skal efterabe disse systemer, men trods alt vil jeg tro, at det vil være en god idé at få kigget lidt på uddannelsessystemerne derovre.

Så er rejsemålet ellers Kina – ud over et juleferieophold, har jeg forstået – men i Kina er der jo også sket visse ændringer, og også her ville det være fornuftigt, om undervisningsministeren gav sig tid til virkelig at få klarlagt, hvad det er for ændringer, der sker. Jeg har forstået, at vi tidligere herhjemme har set med megen opmærksomhed og interesse på det, der sker i disse lande. Til gengæld har jeg forstået, at man lægger kursen om. Et af argumenterne derude skulle være, at man ikke har råd til alle disse uddannelseseksperimenter, og at man ikke har råd til at spille alle disse gode kræfter, for man er ved at bygge nogle samfund op, som ikke kan tillade sig den flothed, det er at føre et uddannelsessystem videre, som vi på mange områder har søgt at efterligne her i Danmark.

Det skulle da kun lige være mit ønske, men hvis undervisningsministeren ikke rejser med åbent sind, så er jeg bange for, at der vil gå en del tid endnu, før vi får ændringer igennem, og det kan man jo faktisk kun beklage.

Ebba Strange (SF):

Som den forrige ordfører så klart udtrykte det, kommer der jo ikke noget ud af denne debat. Vi tager den dog én gang til, men jeg skal ikke gøre meget for at forlænge den.

Vi ved, at det konservative folkeparti har ønske om at ændre skoleloven, og at det har ønske om at ændre den på netop de punk-

ter, som her er skitseret. Det er fire punkter, hvor socialistisk folkeparti er i helt klar modstrid med det konservative folkeparti.

Det drejer sig bl. a. om at føre folkeskolens formålsparagraf tilbage til det, den var tidligere. Vi mener ikke, at man hjælper folkeskolen og de problemer, der er i folkeskolen, ved at prøve at skrue tiden tilbage, men ved at prøve at se på, hvad det er, børn har brug for i fremtiden.

Som det også er denne forsamling bekendt, havde socialistisk folkeparti ønsket en folkeskole uden prøver. Naturligvis mener vi, at der jævnlige i uddannelsens forløb skal tales med eleverne om, hvordan undervisningen er, og hvordan de klarer undervisningen, men vi er modstandere af et egentligt prøvesystem i folkeskolen.

Vi er modstandere af, at de vejledninger, som eleverne skal have undervejs, skal gives i form af karakterer, og da især når man vil beholde 13-skalaen, men i det hele taget er vi modstandere af, at de gives som karakterer.

Vi er også, som det også vil være salen bekendt, tilhængere af en enhedsskole og kan derfor naturligvis ikke medvirke til ændringer i folkeskoleloven, der går i retning af at gøre den mere delt, end den er i forvejen. Vi synes, den er delt nok; vi synes også, at den er delt for meget.

Alt i alt må jeg altså på socialistisk folkepartis vegne afvise forslaget.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Forslagsstillerne er fremkommet med lovforslaget på grund af utilfredshed med folkeskolen, som den fungerer i dag. Kommunisterne finder da også, at der er mangt og meget, der kan kritiseres. Derimod finder vi ikke, at der er noget i dette forslag, der på noget punkt vil løse de problemer, der findes, snarere tværtimod.

Vi tror ikke et øjeblik på, at man ændrer noget som helst ved at ændre formålsparagraffen. Den nugældende formålsparagraf kan da heller ikke tolkes på en sådan måde, at eleverne ikke skal lære noget, have nyttige kundskaber, som det udtrykkes i dette forslag. Sandheden er nok snarere, at man i tide skulle have lyttet til advarslerne i forbindelse med de økonomiske nedskæringer, som undervisningsområdet har været udsat for.

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

Lad mig også trække et andet punkt frem, som forslagsstillerne efter kommunisternes mening har misforstået. Det drejer sig om § 8, stk. 3, den paragraf, der tillader undladelse af kursusdeling. Denne bemyndigelse ønskes ophævet, angiveligt for at skolen ikke må udvikle sig til en udelt enhedsskole med samme undervisning for alle. Ja men ideen med enhedsskolen er ikke, at nogle skal hæmmes i deres udvikling, tværtimod, og hvis man vil stille de nødvendige lærerkræfter og undervisningsmidler til rådighed, vil det heller ikke blive resultatet.

Den sidste ting, jeg vil trække frem, er den ændring, der går ud på, at også danskundervisningen skal foregå på to kurser af forskelligt indhold. Der er for kommunisterne ikke tvivl om, at der ikke har været praktiserende lærere med til at lave dette forslag. Det betyder i virkeligheden, at man slagter den ordning, der ellers har kendetegnet dansk skoletradition, nemlig klasselærerbegrebet. Forestiller man sig dette forslag vedtaget, vil det blive endnu sværere end nu at finde en lærer, der har alle elever i et vist antal timer. Nu tror jeg trods alt ikke, at det er klasselærerne, forslagsstillerne har villet til livs. Men så burde man i stedet for have stillet forslag om at genindføre den tidligere ordning med realafdelingen og 8., 9. og 10. klasse for de elever, der ikke kunne komme i realafdelingen. Måske er det også det, man allerhelst vil.

Kommunisterne kan ikke medvirke til dette lovforslags vedtagelse.

Ole Vig Jensen (RV):

Min interesse for det konservative forslag skærpedes, da jeg så, at man i de indledende bemærkninger henviste til den gyldne tid i 1958, da man gennemførte en betydningsfuld skolelov. Det gav mig anledning til at slå op i Folketingstidende fra 1957-58, hvor hr. Flemming Hvidberg som det konservative folkepartis ordfører i sp. 4216 siger:

»Det ligger i konservatismens væsen, at den ikke indlader sig på forandringer, hvis konsekvenser ikke kan overskues, og som man ikke har kontrol over.«

Det forekommer mig, at forslagsstillerne med dette forslag lever udmærket op til hr. Hvidbergs syn på konservatismen. Jeg synes i øvrigt, det er interessant, at man henviser

netop til 1958-lovgivningen, for jeg kan godt huske – det var dengang, hvor jeg for alvor begyndte at interessere mig for det politiske liv – at da førte det konservative folkeparti et felttog, ikke blot her i tinget, men ud over det ganske land. Der var meget få rosende bemærkninger til 1958-loven og til dens minister, hr. Jørgen Jørgensen. Men nu vel, jeg kan kun glæde mig over, at her ca. 20 år efter er der altså så gode ting i 1958-loven, at man nu kan henvise til den som et gode, ja, oven i købet overtage selveste formålsparagraffen. Jeg er sådan set enig med det konservative folkeparti i, at det var en god formålsparagraf. Jeg tror, jeg oven i købet fra denne talerstol i 1972, da vi diskuterede folkeskolelov første gang, sagde, efter at vi havde haft en noget ophedet debat omkring den daværende formulering, som var hr. Heinesens, at det var en god idé at fastholde 1958-lovens formulering, for den var god.

Men nu har vi altså fået en anden, og jeg synes, den er udmærket. Jeg kan i øvrigt huske, at hr. Jørgen Jørgensen ved samme lejlighed sagde, at den passede bedre til den nye tid. Han tænkte formentlig, sådan som det også er nævnt fra talerstolen her i dag, at det er ønskeligt også at få formuleret noget omkring skole-hjem-samarbejdet, som vi jo netop har med i denne formålsparagraf.

Forslaget er ikke udtryk for nogen landvinding på det skolepolitiske område. Jeg opfatter det mest som en tilbagevenden til en skolelovgivning, som jeg i og for sig er glad for at vi har forladt. Jeg mener ikke, det er ønskeligt, at vi vender tilbage til den delte skole. Jeg synes, vi har mange gode erfaringer med den udelte skole, og jeg synes i øvrigt, det er udmærket, at der netop er åbnet op for, at man lokalt selv kan beslutte, i hvilken udstrækning man vil føre princippet helt igennem.

Man opererer også i det konservative forslag med en obligatorisk afgangsprøve. Den er vi i det radikale venstre modstandere af. Vi er tilhængere af, at man frit kan vælge at gå til prøve, men det skal ikke være en tvang.

I forslaget ønsker man, at samarbejdet mellem skole og hjem i høj grad skal foregå skriftligt. Det er selvfølgelig udmærket, og det sker også i dag, at man udtrykker sig skriftligt i samarbejdet, men jeg tror, det er meget mere væsentligt, at vi får forældre og

[Ole Vig Jensen]

lærere til at mødes og drøfte de fælles interesser, de måtte have både i forhold til den enkelte elev og i forhold til skolen.

Specielt har jeg bemærket, at man også ønsker at dele faget dansk i overbygningen. I den forbindelse siger man, at man selvfølgelig skal sikre, at alle får tilegnet sig de nødvendige kundskaber i skrivning og læsning. Det er udmærket. Først derefter får man lejlighed til at møde litteraturen, siger man videre. Jeg vil gerne sige, at det synes jeg bestemt er synd. Jeg mener i øvrigt også, at det er udtryk for en lidt forældet tankegang, for det er formentlig sådan i den moderne skole, at det skriftlige arbejde og læseopgaverne knytter sig meget til litteraturen, det går op i en højere enhed som noget overordentlig værdifuldt. Jeg tror, der er mange elever, som har vanskeligt ved at læse, der netop på den måde også har en chance for at møde litteraturen.

Fra det radikale venstre mener vi altså ikke, at der er mulighed for at medvirke til gennemførelsen af det konservative forslag. Specielt omkring prøverne – det har vi sagt tidligere, men jeg skal gerne gentage det – skal vi have gjort de erfaringer, der er nødvendige, i endnu en periode for at kunne træffe beslutning, men vi er indstillet på gerne at ville drøfte det spørgsmål igennem, for det er ikke givet, at det virker helt tilfredsstillende under de nuværende forhold.

Chr. Christensen (KrF):

Jeg vil gerne sige til hr. Bertel Haarder lige før afrejsen til Sønderjylland, at jeg også lyttede meget interesseret til hr. Bertel Haarders udtalelser, og jeg er faktisk i samme situation som hr. Ingolf Knudsen, at jeg ærgrede mig dybt over, hvor mange gange jeg totalt har misforstået tidligere snak om skoleloven med venstres ordfører. Men vi må erkende herinde i det politiske arbejde, at en ordfører kan bringes i en situation på grund af politiske bindinger, som kan være fuldt legale, hvor man må finde en grimasse, der kan passe.

Fru Helle Degn antyder, at forslaget formål kunne være at splitte forligspartierne ad. Jeg går ud fra som en selvfølge, at man i det konservative folkeparti er fuldstændig klar over, at forligspartiernes holdning til folkeskoleloven er baseret på det enkelte partis

holdning til loven uden skelen til andre partiers holdning til vedkommende parti eller til folkeskoleloven.

På den baggrund vil jeg gerne citere et par uddrag af den skriftlige fremsættelsestale:

»Det er lovforslagets formål gennem ændringer i den nugældende folkeskolelovs bestemmelser at forbedre skolen væsentligt uden at skabe så store ændringer, at elever, forældre og lærere kommer til at lide under den uro, der følger hurtige og grundlæggende ændringer i folkeskolen.«

Jeg finder, at det er et godt formål. Der skal ikke herske tvivl om kristeligt folkepartis positive vilje til at medvirke til at forbedre skolen. Spørgsmålet er så, om det er nødvendigt med væsentlige ændringer af den nugældende folkeskolelov, sådan som det hedder i bemærkningerne til forslaget. For tre år siden havde forslagsstillerne jo rig mulighed for at medvirke til udformningen af den nugældende folkeskolelov, sådan at væsentlige ændringer for at forbedre loven i dag ikke havde været så aktuelle. Men da ønskede man ikke fra forslagsstillernes side at tage det nødvendige medansvar. Kristeligt folkeparti tog medansvar for folkeskoleloven, og det gjorde vi bl. a. for at forhindre den lemlestelse af kristendomsundervisningen, der i lovforslaget var lagt op til. Det lykkedes, men kun delvis.

Vi stillede f. eks. ændringsforslag om, at kristendomsundervisningen i folkeskolen skulle være i overensstemmelse med folkekirkens evangelisk-lutherske lære. Det er med ganske samme ordvalg, forslagsstillerne nu har fremsat forslaget om ændring af folkeskolelovens § 2, stk. 2. Det er normalt, at en lov får lov at virke et stykke tid, indtil man kan bedømme dens virkning, inden man eventuelt skrider til ændring af loven. Men er der begået fejl, eller er der mangler ved en lov, er det folkettinget, der først og fremmest må have forpligtelsen til at rette disse fejl og disse mangler. Kristeligt folkeparti har ved at tage medansvar for folkeskoleloven ikke fraskrevet sig retten til at kæmpe for at rette de fejl og de mangler, der efter vor mening er i den nye skolelov – og der er både fejl og mangler.

En af fejlene var det alt for lille ugentlige timetal på 30 til de ældste elever. Dette blev rettet på initiativ af skolelovsforligspartierne

[Chr. Christensen]

sidste år. Forligspartiernes vilje til løbende at søge enighed om at foretage de nødvendige korrektioner og ændringer har nu også ført til enighed om at rette op på fagene historie og idræts dårlige placering i loven af 1975.

Det betyder langtfra, at alle problemer er løst. De efter vor opfattelse alt for lette afgangsprøver, især for regning og matematik, der blev gennemført sidste forår, har været med til at svække forældrenes og erhvervslivets tillid til folkeskolen. Skal vi behandle børnene retfærdigt, så skal vi behandle dem forskelligt, fordi de er forskellige. Derfor skal de have undervisning på det niveau, de kan få mest ud af, og derfor må de også have lejlighed til at aflægge prøve på begge niveauer, dvs. både på det almene niveau og på det udvidede niveau i 9. klasse.

Det er mit håb, at forligspartierne kan blive enige om denne holdning. Skulle det ikke være tilfældet, så må vi overveje, om det kan blive nødvendigt for kristeligt folkeparti selv at fremsætte forslag desangående, idet vi betragter en ændring på dette område som helt afgørende for fastholdelse af det kundskabsmæssige niveau i folkeskolen.

Af det, jeg her har sagt, fremgår det, at vi på flere punkter ser positivt på det af det konservative folkeparti fremsatte forslag, ikke mindst sigtet med forslaget. Det er som sagt mit håb, at vi ved forhandlingerne imellem forligspartierne kan blive enige om, at netop disse ændringer er nødvendige, men jeg vil gerne sige til det konservative folkeparti, at vi aldrig har lagt skjul på, at prøverne i 9. såvel som i 10. klasse må være en frivillig sag for eleverne.

Alfred Hansen (DR):

Det er jo ikke noget nyt, at vi i folketingset drøfter forhold vedrørende folkeskolen, og det skal nok tages som udtryk for, at man på sin vis ønsker ro om folkeskolen, men på den anden side også ønsker at skabe et fundament, hvorpå folkeskolen fremover kan arbejde.

Jeg synes nok, ministeren svang sig op i usædvanlig store højder, når ministeren om det forslag, som er fremkommet her, siger, at det vil være at skruer tiden tilbage. Hvad er der tale om? Der er tale om et forslag om at revidere den eksisterende skolelov. Hvad har ministeren tidligere taget initiativ til? At revi-

dere folkeskoleloven ved for ca. 1 års tid siden at udvide det maksimale timetal til 34. Hvad har ministeren i øjeblikket planer om? At revidere den eksisterende folkeskolelov, sådan at man går tilbage til den tid, hvor man havde historie som et obligatorisk fag. Er det netop ikke at tage temperaturen på den periode, hvori vi nu har haft folkeskoleloven, og erkende, at der faktisk er et eller andet, vi bør rette, vi bør justere?

Jeg kunne måske med endnu større begrundelse tale om, at det er at skruer tiden tilbage, når man nu er til sinds at indskrænke elevernes valgmuligheder. Hermed tænker jeg på, at man simpelt hen vil forbyde elever på 9. klassetrin at vælge faget latin.

Fru Helle Degn svang sig op i næsten lige så astronomiske højder. Der var en række ansvarlige partier, som tog initiativ til folkeskoleloven, sagde hun. Det er den sædvanlige måde at sige tingene på fra socialdemokratiets side. De, der sluger alt rådt fra socialdemokratiets hånd, er ansvarlige. At være ansvarlig her i tinget er altså med socialdemokratiets øjne at være enig med socialdemokratiet. Fru Helle Degn tog endda hele befolkningen, alle forældrene til indtægt for folkeskoleloven. Det var noget, forældrene havde krævet. Forældrene har krævet, siger fru Helle Degn, at man fjernede den delte undervisning, at man skal undervise alle elever på samme klassetrin i samme fag, og at de skal undervises sammen. Jeg vil gerne spørge fru Helle Degn, hvilke undersøgelser fru Helle Degn har foretaget, eller hvilken undersøgelse fru Helle Degn henviser til, når fru Helle Degn påstår, at det har været et forældrekrav at få fjernet den delte undervisning.

Hr. Ole Vig Jensen kom lidt bagefter, men nogenlunde i samme spor. Vi skal ikke vende tilbage til den delte skole, sagde han. Ja men hvad er det, skoleloven her erkender – den skolelov, som de 5 partier har vedtaget? At man er nødt til at dele for visse fags vedkommende. Det er jo det, der er sagen. Man har jo ikke gjort op med den delte skole. Man erkender, at der er visse fag, hvor det nok vil være hensigtsmæssigt over for eleverne under hensyn til sværhedsgraden af faget at dele i et grundkursus og et udvidet kursus. Her stilles forslag om, at man også for dansks vedkommende skulle dele. Jeg synes i og for sig, det er et konstruktivt bidrag til

[Alfred Hansen]

den fremtidige debat, og efter hr. Chr. Christensens meget ærlige tale synes jeg nok, man kommer til at tænke på, om man måske skulle opfordre de 5 partier til at gå fra hinanden og så se, hvad man i grunden vil i folketinget på skoleområdet.

Da hr. Bertel Haarder talte, kom jeg til at tænke på fortællingen om Esau og Jakob. Vi husker godt fortællingen om at sælge sin førstefødselsret. Stemmen – godt nok med et anstrøg af gråd – var hr. Bertel Haarders, men talens indhold var ministerens.

Jeg mener ikke, at de konservative har helt ret, når de siger, at det er en fejlslagen skolelov. Jeg mener i og for sig, skoleloven kunne administreres på en sådan måde, at det var en ganske god lov, men jeg er meget utilfreds med den måde, loven bliver administreret på. Det er i for høj grad en bemyndigelseslov, det er i for høj grad overladt til ministeren til enhver tid at give folkeskoleloven indhold – et indhold, som jeg har indtryk af partierne bag folkeskoleloven slet ikke havde tænkt sig.

Vi kan fra retsforbundets side støtte forslaget på visse områder. Det gav vi også udtryk for i foråret, da det konservative folkeparti havde forslaget til debat. Vi var uenige i ændringen af formålsparagraffen og det afsnit, som vedrørte religionsundervisningen, kristendomsundervisningen, og vi stillede ændringsforslag, idet vi sagde, at hvis ændringsforslaget var blevet vedtaget, ville vi have stemt for det af det konservative folkeparti fremsatte forslag. Men vores ændringsforslag blev ikke vedtaget, og derfor undlod vi at stemme.

Vi må også her tage afstand fra det foreslåede stk. 2 i § 2, hvor det konservative folkeparti siger, at kristendomsundervisningen i folkeskolen skal være i overensstemmelse med folkekirkens evangelisk-lutherske lære. Men vi vil meget gerne drøfte forslaget om, at prøverne skal tilpasses det niveau, eleverne bliver undervist på. Vi vil også gerne drøfte muligheden for at tilbyde de elever, der bliver undervist i samtidorientering, at indstille sig til prøve. Og vi vil meget gerne bevare latin som valgfag på 9. klassetrin.

Steen Folke (VS):

VS stemte som bekendt imod folkeskoleloven i 1975; vi gjorde det af grunde, som var

diametralt modsatte de konservatives opfattelse, sådan som den også er udmøntet i dette lovforslag.

VS ønsker en helt anden skole end den nuværende, en skole uden niveaudeling, uden eksamen, uden karakterer. De konservative har ret i, at den nuværende folkeskolelov er et uholdbart kompromis, mest grotesk i ordningen med niveaudelt undervisning og fælles prøve. Det vil de konservative løse ved at indføre obligatoriske, niveaudelte prøver. VS vil løse det ved at afskaffe såvel niveaudeling som prøver.

De konservative ønsker den sorte skole tilbage; det bliver over vores lig.

Gerda Møller (KF):

Jeg havde naturligvis ikke ventet tak fra undervisningsministeren eller socialdemokratiets ordfører, fru Helle Degn. Fru Helle Degn siger, at de politiske forhold ikke har ændret sig siden vedtagelsen af den nye folkeskolelov. Hvordan kan det så være, at man forhandler om at ændre folkeskoleloven? Det er jo ikke første gang, forligspartierne gør det. De har åbenbart vanskeligt ved at finde deres egne ben, siden vi ikke har hørt noget siden pressemeddelelsen, som ministeren udsendte den 13. oktober. Nu rejser ministeren, og så ser vi altså ikke noget nyt fra ministeren før efter nytår.

Jeg vil gerne sige til fru Helle Degn, at vores hensigt med at fremsætte dette forslag og de tidligere forslag om ændring af folkeskolen har ikke været at spille forligspartierne ud mod hinanden, men simpelt hen at få en folkeskolelov, som er i overensstemmelse med både elevens og læreres og forældres ønske, en folkeskolelov, som lever op til de krav, man stiller til den.

Jeg er ikke enig med fru Helle Degn i, at flertallet af forældrene ønsker den folkeskolelov, vi har i dag. Det har den sidste gallupundersøgelse vist, og det har undersøgelsen straks efter gennemførelsen af den nye folkeskolelov vist; jeg tror, det var 81 pct. af forældrene, der havde ønsket at bevare den realeksamen, som denne folkeskolelov afskaffede.

Jeg vil gerne takke fremskridtspartiet, centrum-demokraterne, venstre, kristeligt folkeparti og retsforbundet, fordi de efter min mening havde en meget positiv indstilling til

[Gerda Møller]

flere af de ting, som vi har fremført. Jeg er også glad for, at man vil være med til et positivt udvalgsarbejde, fordi de partier også føler, at der er et eller andet, der kunne ændres.

Hr. Bertel Haarder har sagt til mig, at han måtte rejse, men jeg vil også have lov til at takke hr. Bertel Haarder, for det var jo en lidt anden holdning, vi denne gang mødte fra hr. Bertel Haarders side, end da vi havde forespørgselsdebatten i sidste uge. Der er blevet sagt fra denne talerstol – jeg tror, det var hr. Chr. Christensen, der sagde det – at det kan jo være svært for et parti at kunne føre sin politik ud i livet, og det er nok lidt svært for venstre, efter at det er blevet regeringsparti.

Jeg er tilfreds med, at ordførerne har forstået, hvad det er, vi vil med vort forslag. Det, vi ønsker, er først og fremmest at skabe den ro og stabilitet, der er nødvendig, for at skolen kan fungere tilfredsstillende. Det mener vi bedst gøres ved at gøre det klart for alle, at folkeskolens første og vigtigste formål må være at fremme og udvikle børnenes anlæg og evner og give dem nyttige kundskaber, så de bliver i stand til at leve op til de krav, som de senere i deres tilværelse bliver stillet over for.

Det er derfor, første del af vores forslag drejer sig om at få formålsparagraffen ændret, så den får en mere nøjagtig ordlyd, der særlig understreger kundskabstiltagets centrale placering, og som lader skolen bygge på et kristent livssyn. Vi vil af med den nugældende formålsparagraf; den har skabt usikkerhed blandt mange forældre og lærere om, hvordan skolens demokratiske målsætninger egentlig skal fortolkes og praktiseres. For mig er der ingen tvivl om, at netop sætningen om, at skolens undervisning og hele dagligdag må bygge på åndsfrihed og demokrati, har banet vejen ikke alene for et meningsstyranni med hensyn til, hvad den sande demokratiske livsform er, men også for en ideologisk-politisk magtkamp om skolen. En sådan målsætnings- og idékonflikt kan skolen ikke leve med. Jeg er da også tilfreds med, at vi ikke står alene med det synspunkt, men at vi kan hente støtte både hos venstre, som vi hørte det her fra talerstolen for et øjeblik siden, og hos hr. Chr. Christensen fra kristeligt folkeparti, som også tilsagde en vis støtte til en ændring af formålsparagraffen.

Jeg kan nok være lidt utilfreds med den måde, hr. Bertel Haarder udtalte sig på, idet han sagde, at der ikke var noget, der kunne hindre lærerne i i dag at leve op til Jørgen Jørgensens formålsparagraf. Det svarer ikke helt til de udtalelser, hr. Bertel Haarder er kommet med både under U 90-debatten og i Danmarks Lærerforenings medlemsblad, Folkeskolen. Der skriver hr. Bertel Haarder – jeg vil gerne citere ham fra Folkeskolen nr. 41 i 1977, det er altså ikke meget mere end et lille års tid siden – at han efter grundige studier af den nuværende formålsparagraf mere og mere er kommet til at savne afdøde undervisningsminister Jørgen Jørgensens gode og regulære formulering, nemlig at styrke børnenes karakter og give dem nyttige kundskaber. Der siger han altså ikke noget om, at det kan man også gøre under den nuværende formålsparagraf.

Ministeren sagde noget om, at hvis vi ville ændre den formålsparagraf, så var det at skrue tiden tilbage. Det mener vi ikke det er. Vi mener tværtimod, at det er at bringe formålsparagraffen og skolens målsætning i overensstemmelse med forældrenes ønsker. Det er jo ikke mere end en lille måneds tid siden, at Gallup Institutet foretog en undersøgelse, der viste, at mere end 2/3 af forældrene hellere ville have bibeholdt den gamle formålsparagraf, ligesom 65 pct. fandt, at der var for lidt disciplin i skolen. Så mener jeg ikke der burde være noget at betænke sig på for en undervisningsminister, der ønsker ro i skolen og en skole i pagt med forældrenes ønsker til den, således som ministeren har udtalt det – men det vil ministeren altså ikke trods sine udtalelser.

Den anden del af vort forslag drejer sig om prøverne efter 9. og 10. klasse og om karaktergivningingen. Vi har med denne ændring ønsket at imødekomme de mange såvel politisk som fagligt begrundede ønsker om en styrkelse af folkeskolens fag, at ændre de så hårdt kritiserede prøver og at sikre en fornuftig bedømmelse af eleverne og ikke mindst sikre, at skolen ikke udvikler sig til en udelt enhedsskole med samme undervisning for alle uanset anlæg, evner og lyst.

Undervisningsministeren siger, at på den måde vil vi være med til at indskrænke de lokale myndigheders selvbestemmelsesret. Det er ikke den, vi ønsker at anfægte, men vi ønsker at få indført ensartede forhold for

[Gerda Møller]

eleverne i den danske skole, således at lige meget hvor i landet de bor, har de nogenlunde samme arbejdsforhold, stilles der nogenlunde samme krav til dem, bliver deres arbejde vurderet nogenlunde ens. Vi ønsker altså med andre ord samme udgangspunkt og at undgå problemer for de elever, der flytter.

Vi må have den fælles afgangsprøve i 9. klasse erstattet med prøver på det niveau, som eleverne har læst det pågældende fag på. Det har vist sig at stride mod al sund fornuft at lade elever undervist på to niveauer gå op til en fælles prøve bestemt efter det ene fags indhold og norm. Resultatet er også blevet, at prøven er blevet enten for let eller for svær for de to elevkategorier. Derfor må det være rigtigt at indføre to forskellige prøver, som tager hensyn til omfanget og sværhedsgraden af det stof, der er arbejdet med, således som formanden for Danmarks Lærerforening sagde det for ikke så længe siden på foreningens kongres.

Jeg vil gerne have lov til at appellere til partiet venstre og sige til dem, at det er ikke nok, som hr. Bertel Haarder for nylig sagde, kun at få en udvidet prøve i 9. klasse i regning – og slet ikke, hvis betalingen skal være indførelse af en forenklet karakterskala i stedet for 13-skalaen, således som hr. Bertel Haarder har tilbudt det.

Jeg er glad for, at kristeligt folkeparti er helt enig med os på det punkt, og at de overvejer at fremsætte forslag om to prøver, hvis ikke de får det igennem ved de forhandlinger, der finder sted mellem forligspartierne i disse dage. De gør det for at fastholde det kundskabsmæssige niveau i folkeskolen. Det er jeg meget glad for og vil takke kristeligt folkeparti for. Jeg håber, de virkelig også får magt, som de har agt.

Vi har ikke i det forslag, vi her har fremsat, foreslået ændringer i timetal, i faginddeling osv. med henblik på at styrke visse fag. Vi foretrækker at afvente regeringens udspil – det tager åbenbart sin tid, før det kommer. Til den tid vil vi komme med vore tanker om, på hvilken måde vi på disse områder vil rette op på de skavanker, der er i folkeskoleloven.

Vi er af den opfattelse, at det haster med at få gennemført de ændringer, der skal og må til, for at elever, forældre og lærere ikke fortsat skal lide under den utryghed og uro, som er karakteristisk for folkeskolens situati-

on i dag. Derfor vort forslag, som vi glæder os til vil få en positiv behandling i uddannelsesudvalget.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal kun gøre en enkelt kort bemærkning til fru Gerda Møller, som antydede en vis undren over, at det varede noget, før lovforslaget fra regeringen kom. Jeg tror, fru Gerda Møller er helt opmærksom på, at en regering har den forpligtelse at sørge for, at lovforslag kommer til høring i de berørte organisationer, før de fremsættes for folkettingen. Det vil dette forslag selvsagt også komme. Vi er nødt til at have den periode bl. a. til en høring, før forslaget kan fremsættes.

Gerda Møller (KF):

Når jeg har undret mig, så hænger det sammen med, som jeg sagde, at pressemeldelsen kom den 13. oktober, og det har også forlydt, jeg tror fra ministeren selv, at ændringerne skulle træde i kraft den 1. august 1979. Hvis de skal det, så er der sandelig ikke lang tid for skolerne, som jo meget hurtigt går i gang med undervisningsplanerne for næste år – nogle har allerede gjort det – til at få indarbejdet de nye ting. Derfor min beklagelse af, hvor længe det varer. Vi hørte nogle rygter i går om, at ministeren nu overvejer, at de ændringer, som hun fremkommer med, først skal have gyldighed fra den 1. august 1980. Jeg vil gerne høre, om det er rigtigt.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Der er fortsat ingen grund til undren. Under den debat, vi havde i anledning af centrum-demokraternes forespørgsel, sagde jeg, hvad jeg gerne vil gentage her i dag, at lovforslaget vil blive fremsat umiddelbart efter jul, og hvad angår det forslag, der vil blive sendt ud til høring, så vil det rumme en ikrafttrædelsestermin fra august 1979.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Erlendsson):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Socialudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om forhøjelse af hædersgaver. (Lovforslag nr. L 13).
Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 1. december, kl. 11.00.

Angående dagsordenen henviste første næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.22
